

gott a később épült déli zárófal. A betöltésből előkerült rengeteg 16–17. századi kerámia bizonyítja, hogy a nyitott védőmű lezárása és szeméttel való feltöltése már röviddel az építés után elkezdődhetett.

SIMON ZOLTÁN – K. NÉMETH ANDRÁS

224. Nyírbátor, Udvarház

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Kk, Ú

Az 1999-es ásatási szezonban három alapvető kérdést kellett tisztázni az ecsedi Báthoriak nyírbátori udvarházából még álló északi palotarész műemléki helyreállítása előtt: a középkori pincelejáró falainak végét, a palota északi fala előtti emésztő, illetve egy, az udvarházat övező védelmi rendszer meglétét. Két 3 × 5 m-es és egy 3 × 3,5 m-es szelvényt, illetve egy 1,5 × 16 és egy 1,5 × 20 m-es kutatóárkot nyitottunk e célból. A védelmi rendszert egy palánk képviselte, mely valószínűleg nem a kúriával egy időben került kiépítésre, de árkot még ekörül sem sikerült megfognunk. Az itt nyitott kutatóárkok déli végében (a palota északi falától cca. 10–15 m-re) egy vastag téglapládék is előkerült (benne még intakt falszövetrészekkel is), mely rengeteg zöldmázos reneszánsz kályhacsempe-töredéket tartalmazott. A kályhacsempeken férfi és nőalakok igen részletesen kidolgozott ruházatban vannak ábrázolva. Az álló palotaszárny ÉNy-i sarkától kb. 10–11 m-re feltételezett emésztő nem került elő. Előkerült viszont itt egy falcsorbázat, vagyis a falból a pinceszinten változó sorkihagyással hét téglaszélességben téglák ugrottak elő, mely egy később itt hozzákapcsolódó merőleges fal vagy pillér jobb bekötése érdekében készülhetett, de később mégsem építettek hozzá semmit. A pincelejáró falainak végét sikerült megtalálni, sőt, a habarcsba rakott téglafalak mellett közvetlenül egy sárga agyagba rakott téglakő falpáros is előkerült. A két falazat kronológiai viszonya még nem tisztázott. A habarcsos falpáros nyugati tagjának vége derékszögben keletre fordult, s egy szarkőnek kihagyott részben végződött. Ez a falrész egyébként nem volt megfelelően alapozva, s ezért kicsit megcsúszott. A feltárások teljes területéről legalább egy mázsa leletanyag került elő (többnyire kerámia), de ezek java újkori, sőt teljesen modern, s elkülönítésük a kutatás számára használható korábbi anyagtól még folyik.

VIRÁGOS GÁBOR

225. Óföldsék

(Csongrád megye) Kö

Ebben az évben az Óföldsékon a középkori erődített templom erődítésrendszerének műemléki helyreállítása, valamint a templom villamosrendszerének korszerűsítése kapcsán – szakhatósági munka nyomán – végeztem leletmentést.

A munka során vakolatkutatás volt a villanyvezeték nyomvonalán a templomhajó É-i és D-i falán. Majd – a keleti szakasz kivételével – feltártam az erődített templo-

mot övező középkori sáncárkot. Eközben középkori formája szerint helyreállításra került a templomdomb, valamint kibontottunk 27, árokban eltemetett, közösségből katasztrofált 16–17. századi ember maradványát.

Jelenleg befejeződött az óföldséki erődített középkori templom régészeti-műemléki kutatásának és helyreállításának első fázisa. Az épület visszakerült az egyház és a helyi közösség használatába. Mint az Alföld egyetlen erődítésrendszerével helyreállított középkori műemléktemploma jelentős szakmai és közművelődési érdeklődést, idegenforgalmat vonz.

DR. BÉRES MÁRIA

226. Ópusztaszer

(Csongrád megye) Á

A munkálatok menete: Szermonostor gazdasági udvarának déli részén, a kaputorony területén dolgoztunk, szeptember 20-tól október 15-ig. A feltárás célja elsősorban az M5 autópálya munkák miatt 2 éve szünetelő feltáráson a szokásos „évi karbantartás” volt. Emellett a kerítőfal külső oldalán befejeztük a 92/7. sz. objektum feltárást, valamint a korai település 28. sz. házának a maradványait is, számos egyéb kisebb, kora Árpád-kori objektum mellett.

A feltárt terület nagysága: kb. 500 m². Előkerült leletek: Árpád-kori kerámia, állatcsont, fémek stb. Várható tudományos eredmények: szermonostor gazdasági épületegyüttesének további tisztázása, a kora Árpád-kori település képének kiegészítése.

A leleteket a szegedi Mórá Ferenc Múzeum kiskundorozsmai külső raktárában helyeztük el. A lelőhely feltárása 1970 óta folyamatosnak tekinthető, a feltárás folytatása mindenképpen javasolt, indokolt.

VÁLYI KATALIN

227. Öreglak, Szentkúti-dűlő

(Somogy megye) V, LT, Ró, Kö

Az Öreglacról a régi malomhoz (Ciframalom) vezető út és az attól K-re levő Malom-árok között, É-D irányban kb. 20 nagyméretű halom látszik. Mindegyik halmon nagyon sok elaprózódott mészkőtöredék található. A nagyméretű halmok, a temető szerkezete, a Lengyeltóti határban lévő őskori halmok és földvár (Tatárvár) közelsége miatt a halmok kora vaskoriak lehetnek. A március 21-én végzett terepbejárás során a legészakibb halomtól (1. halom) DNy-ra kevés középkori, a K-i Malom-árok mellett lévő 2. halomtól Ny-ra római kori (közte dörzstál aljtöredéket is), a Ny-i részen lévő 3. halomról kevés középkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A területet két részre tagoló Ny-K irányú patak É-i részén kevés kelta cserép mellett sok római kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. Mivel a dűlő egy részén kukorica van, nem tudtuk megállapítani, hogy a két római lelőhely összefügg-e. A középkori cserepek a malomhoz vezető út Ny-i részén lévő középkori teleppel függhet-